

Medicatieverificatie op de polikliniek & Continu verbeteren

Dr. Jeroen Derijks, ziekenhuisapotheker, klinisch farmacoloog

Disclosure belangen spreker

- Geen relevante

Praktijkvoorbeelden

- Scenario-analyse poliklinische medicatieverificatie
- Medicatie-VMS: continu verbeteren
- Stip op de horizon: doorgebruik thuismedicatie

Scenario-analyse

poliklinische medicatieoverdracht

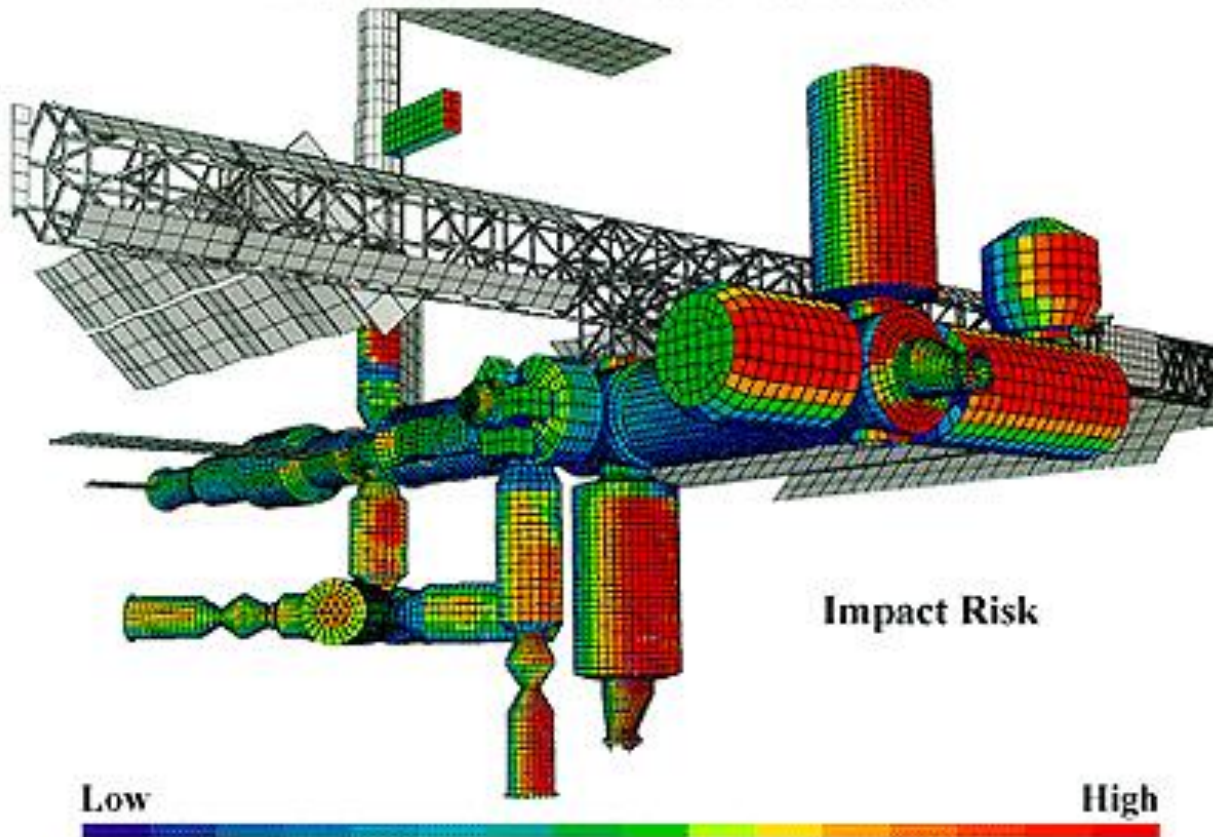
Huidige situatie

Keuzes op basis van risico's

International Space Station

Probability of No Impacts From a > 1 cm Ø Debris

Wettelijke kaders / lokaal beleid

- Richtlijn overdracht van medicatiegegevens in de keten (25 april 2008)
- Nadere toelichting richtlijn (31 maart 2015)
- Richtlijn elektronisch voorschrijven (september 2013)
- JCI (onderdeel: Medication Management & Use)
- Besluit implementatie poliklinisch EVS Centrasys (maart 2013)

Huidig beleid medicatieverificatie bij opname en ontslag

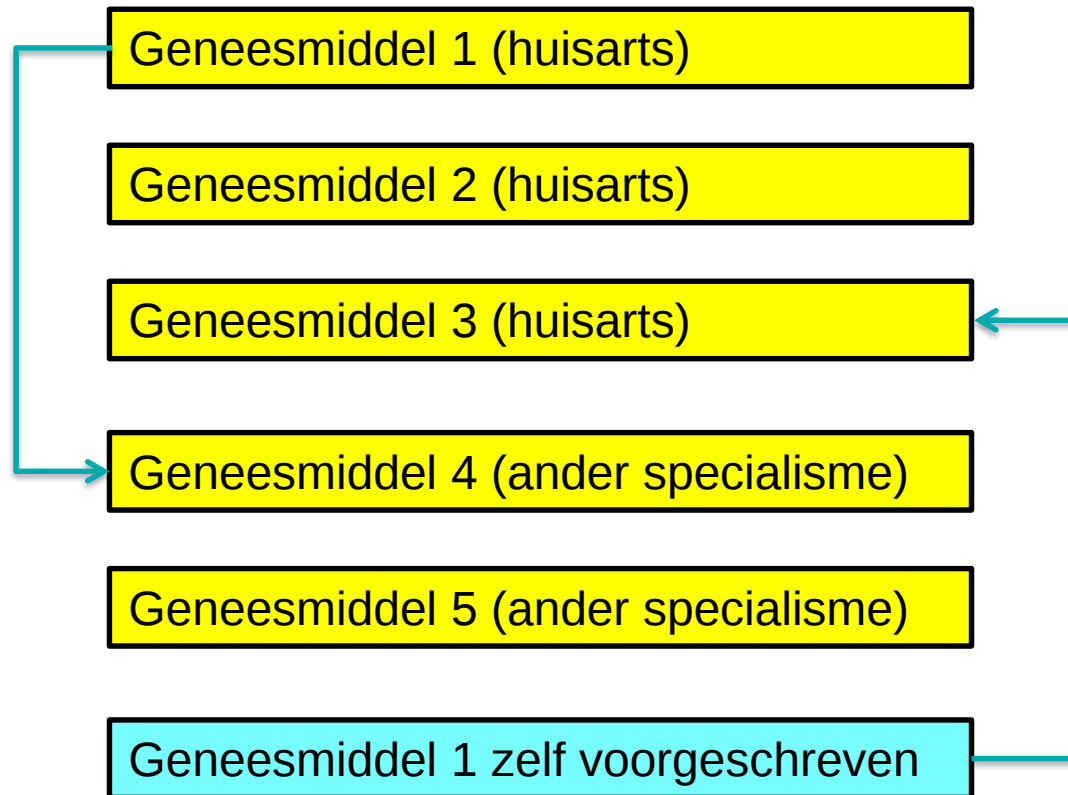

- Voor risicopatiënten uitvoer door de ziekenhuisapothek.
 - Patiënt ≥ 70 jaar
 - Patiënt < 70 jaar waarbij de hoofdbehandelaar expliciet aangeeft dat het een risicopatiënt voor medicatieverificatie is.
 - Patiënt met spoed via de SEH
 - Verpleegafdelingen Chirurgie en Orthopedie zijn uitzonderingen: voor alle patiënten worden medicatieverificatie verricht.
 - Medicatieverificatie bij oncologie patiënten die een 1^e of nieuwe kuur krijgen wordt op dit moment uitgerold
- Voor niet-risicopatiënten moeten voorschrijvers of verpleegkundigen deze verificatie uitvoeren.

Kliniek versus polikliniek

	Kliniek	Polikliniek
Aantal	25.000-30.000/ jaar	400.000-450.000/ jaar
Medicatie-verstrekking	ziekenhuisapothek	1 ^e lijnsapothek
Innemen/ toedienen	Op basis van AMO	Op basis van AMO 1 ^e lijn
Verantwoordelijkheden voorschrijver	- Verifiëren medicatie - Alle medicatie	-Verifiëren medicatie - Medicatie die voorschrijver start/ stopt/ wijzigt
Medicatiebewaking	Alle medicatie incl elders voorgeschreven	Medicatie die voorschrijver start/ stopt/ wijzigt*
AMO	Volledig overzicht van geneesmiddelen incl vorm, sterkte, dosering etc	Overzicht van alleen geneesmiddelen volstaat

- Medicatieverificatie op de polikliniek dient een ander doel dan in de kliniek
 - Uitvoeren medicatiebewaking bij voorschrijven medicatie op de poli
 - Vaststellen invloed medicatie op niet-medicamenteuze behandeling
- = Rechtvaardiging om in een poliklinische situatie anders om te gaan met de richtlijn medicatieoverdracht
 - Kloppen de geneesmiddelen (ipv doseringen, tijden, indicaties)
 - Alleen verantwoordelijk voor zelf aangebrachte wijzigingen
 - Overzicht is dus GEEN AMO in de zin van de richtlijn!!

Poliklinische medicatieverificatie: processtappen

1. Ophalen medicatiegegevens
 - Digitaal vanuit LSP, indien opt-in patiënt aanwezig
 - 69% van regio Noordoost-Brabant opt-in
 - Hix: Geautomatiseerd overhalen (pre-fetching)
2. Uitvoeren medicatieverificatie
 - Gebruikt patiënt daadwerkelijk de medicatie (LIGHT-vorm) (kan gedelegeerd worden)
3. Autoriseren actueel medicatieoverzicht (altijd door voorschrijver)

- 21 ziekenhuizen geraadpleegd
 - Prioriteit bij inregelen medicatieverificatie in de kliniek ipv poli
 - Vaak pilot setting voor 1 polikliniek
 - Geen goede ondersteuning door applicatie t.a.v. overhalen uit LSP
- 2 ziekenhuizen hebben medicatieverificatie geïmplementeerd
 - Orbis MC Sittard
 - Albert Schweitzer Dordrecht
 - VCD Pharma
- Voorwaarden voor succes
 - Medicatie wordt automatisch voorgezet vanuit LSP in EVS dmv pre-fetching (Hix 6.0!)
 - EVS ondersteunt door verschillen medicatieoverzicht in LSP versus EPD te tonen (wens Hix 6.1)

Voorbeeld: verschillenanalyse

Thuis medicatie												Poliklinisch	
Voorstel												Nieuw (F3)	
S...	A...	PRK	ATC code	Doseerschema	T...	Start datum	Stop datum	MB	Omschrijving / Beschrijving	Specialité naam		Kaart	
		00042374	S02CA04	3D(3)		25-02-16	17-03-16		Azijnzuur/triamcinolonacetonid	Zure Oordruppels Met Ti		Verwijderen	
		00021903	S01XA20	3D(0)		19-02-16	22-02-16		Oogzalf (duratears z) tube 3,5g	Duratears Z Oogzalf Tut			
		00026913	S01AA13	3D(1)		19-02-16	20-02-16		Fusidinezuur ooggel 10mg/g tube 5g	Fucithalmic Ooggel Tube			
		00064963	R03AK06	2D(1)		23-02-16	23-03-16		Salmeterol/fluticason inhpd 50/250...	Seretide Diskus Inhpd 5			
		00032085	R01AX06	2D1ZN(0)		25-02-16	27-02-16		Mupirocine neuszalf 20mg/g	Bactroban Neuszalf 20m			
		00069183	N02AX52	2D(1)		23-02-16	08-03-16		Tramadol/paracetamol tablet fo 37,...	Tramadol Hcl/paracetam			
		00062782	D07AD01	1D(0)		01-02-16	01-03-16		Clobetasol creme 0,5mg/g 100 gr	Dermovate Hydrofie C			
		00077313	D02AX			01-02-16	30-04-16		Lanette I creme	Lanettecreme I Fna			
		00031224	C09AA06	1D(1)		27-11-15	02-12-15		Quinapril tablet 10mg (GDS)	Quinapril Pch Tablet 10m		Afgestemd	
		00123315	C08CA01	1D(1)		11-03-16	16-03-16		Amlodipine Tablet 5mg	Amlodipine Accord Table			
		00123315	C08CA01	1D(1)		04-03-16	09-03-16		Amlodipine Tablet 5mg	Amlodipine Accord Table		Kopieër naar	
		00123315	C08CA01	1D(1)		26-02-16	02-03-16		Amlodipine Tablet 5mg	Amlodipine Accord Table			
		00123315	C08CA01	1D(1)		19-02-16	24-02-16		Amlodipine Tablet 5mg	Amlodipine Accord Table			
		00123315	C08CA01	1D(1)		12-02-16	17-02-16		Amlodipine Tablet 5mg	Amlodipine Accord Table			
		00123315	C08CA01	1D(1)		05-02-16	10-02-16		Amlodipine Tablet 5mg	Amlodipine Accord Table			
		00123315	C08CA01	1D(1)		28-01-16	02-02-16		Amlodipine Tablet 5mg	Amlodipine Accord Table			
		00123315	C08CA01	1D(1)		22-01-16	27-01-16		Amlodipine Tablet 5mg	Amlodipine Accord Table			
		00123315	C08CA01	1D(1)		15-01-16	20-01-16		Amlodipine Tablet 5mg	Amlodipine Accord Table			
		00123315	C08CA01	1D(1)		08-01-16	13-01-16		Amlodipine Tablet 5mg	Amlodipine Accord Table			
		00123315	C08CA01	1D(1)		29-12-15	03-01-16		Amlodipine Tablet 5mg	Amlodipine Accord Table			
		00123315	C08CA01	1D(1)		22-12-15	27-12-15		Amlodipine Tablet 5mg	Amlodipine Accord Table			
		00123315	C08CA01	1D(1)		18-12-15	23-12-15		Amlodipine Tablet 5mg	Amlodipine Accord Table			
		00123315	C08CA01	1D(1)		09-12-15	14-12-15		Amlodipine Tablet 5mg	Amlodipine Accord Table			
		00123315	C08CA01	1D(1)		04-12-15	09-12-15		Amlodipine Tablet 5mg	Amlodipine Accord Table			
		00123315	C08CA01	1D(1)		30-11-15	06-12-15		Amlodipine Tablet 5mg	Amlodipine Accord Table			
		00026190	C07AB02	1D(1)		11-03-16	16-03-16		Metoprolol tablet mga 100mg (succ...	Metoprololsuccinaat Myl		Kopieër naar	
		00005967	C03CA01	1D(1)		11-03-16	16-03-16		Furosemide tablet 40mg	Furosemide Pch Tablet 4			
		00027308	C01DA14	1D(1)		11-03-16	16-03-16		Isosorbidemononitrat capsule mga ...	Mono Cedocard Retard			
		00068632	B01AC06	1D(1)		11-03-16	16-03-16		Acetylsalicylzuur dispersietablet 80mg ...	Acetylsalicylzuur Cardio			
		00039632	A12AA04	1D(1)		11-03-16	16-03-16		Calciumcarbonaat kauwtablet 1,25g...	Calci Chew Kauwtablet			
		00099902	A11EA	2D(1)		11-03-16	16-03-16		Vitamine b complex tablet (pch) (GDS)	Vitamine B Complex Tabl			

Scenario	Ophalen gegevens	Verificatie gegevens	Accorderen	Tijdsinvestering
Scenario 1	Automatisch door EPD (pre-fetching)	Voorschrijver	Voorschrijver	1 min*
Scenario 2	Automatisch door EPD (pre-fetching)	Poli medewerker	Voorschrijver	10 min
Scenario 3	Automatisch door EPD (pre-fetching)	Apotheek medewerker	Voorschrijver	10 min

* Gemiddeld 1 minuut, wanneer al geverifieerd wordt kost het 0 minuten, wanneer nog niet geverifieerd wordt 2 min

Uitvoeren medicatieverificatie

Functionaris	Kosten	Kwaliteit processtap	Wachttijd patiënt
Voorschrijver	+/-	+	++
Polimedewerker	---	++	+
Apotheek-medewerker	---	+++	-

+ = positief effect / - = negatief effect

- Deelconclusie: verificatie kan het beste worden uitgevoerd door voorschrijver

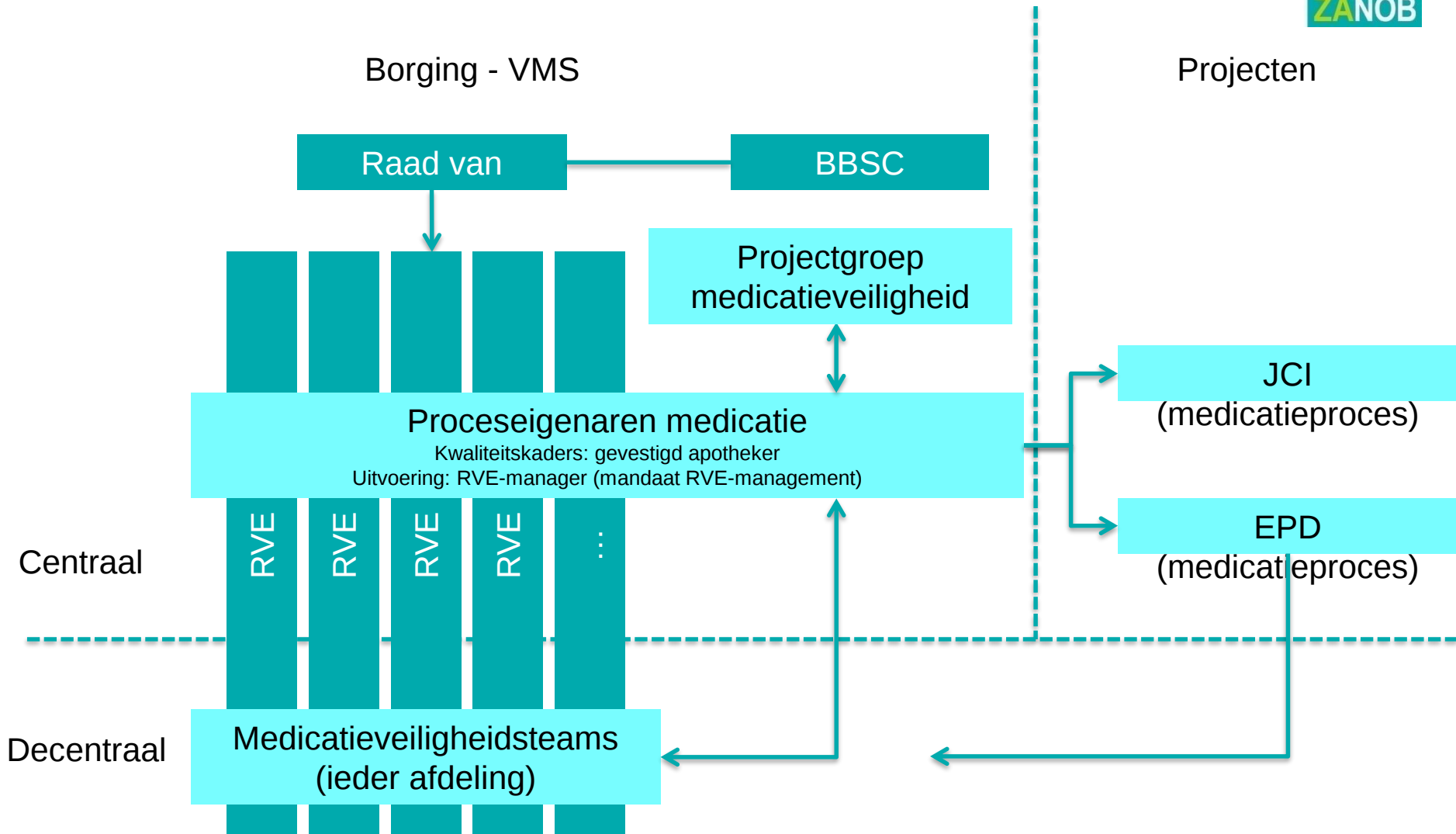
- Best practice benchmark
 - Werkwijze Orbis MC Sittard en Albert Sweitzer Dordrecht
- Scenario met minste wachttijd voor de patiënt
- Scenario met laagste kosten
- Kwaliteit van verificatie goed is genoeg (doel polikliniek ≠ kliniek)
- Scenario dat de huidige werkwijze van vastleggen thuismedicatie verbetert, goed ondersteund en efficiënter maakt

- Accepteer light-vorm voor poliklinische setting
 - Op polikliniek geen verstrekking van AMO!!
- Medicatie uit LSP geautomatiseerd overhalen dmv pre-fetching
 - In testversie HIX (Elkerliek)
- Actief beleid op polikliniek voor ↑ percentage opt-in
- Verificatie vindt plaats door de voorschrijver. Dit kost geen extra tijd aangezien de voorschrijver ook de autorisatie uitvoert
 - Wens: HIX toont de verschillen tussen LSP en reeds vastgelegde medicatie in HIX (HIX 6.1)
 - Wens: alleen medicatiebewaking op gestarte, gestopte en gewijzigde medicatie (HIX 6.1)

Continu verbeteren:

Medicatie-VMS

Medicatieveiligheid in het JBZ

Projectgroep medicatieveiligheid

Kliniek / management JBZ

Dianne Bekkers
Theo van Well
Karin Keijsers
Eric Smits
Marjo Jager

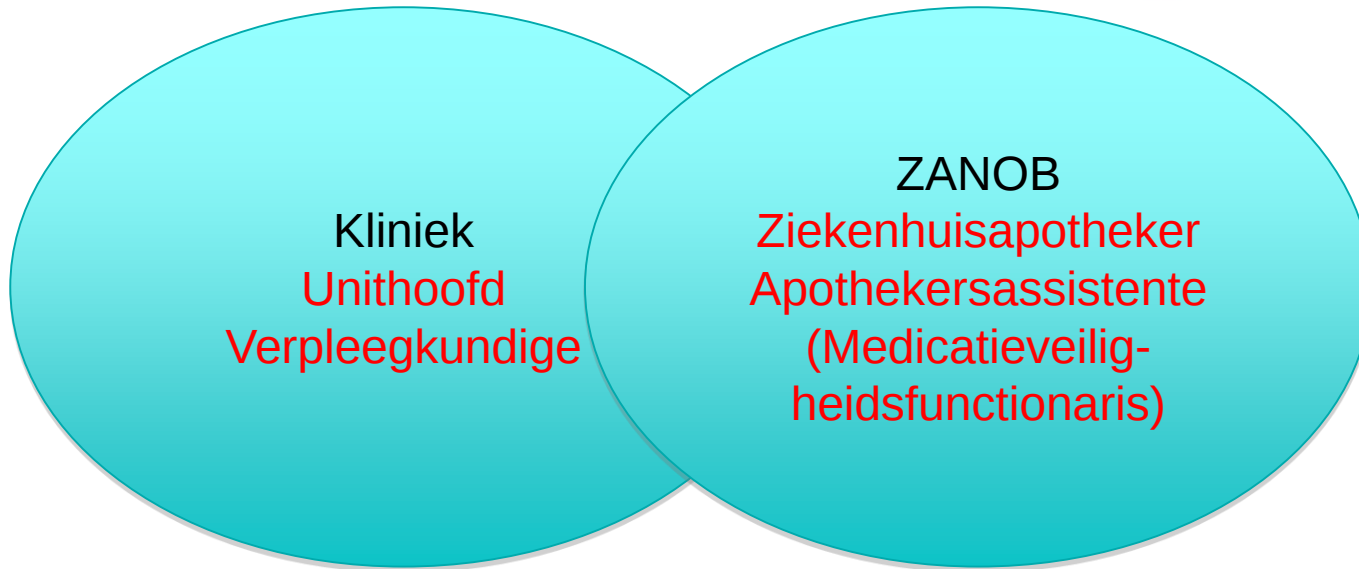
ZANOB

Jeroen Derijks
Hanneke Deinum
Anne de Roos
Rianda vd Stelt
Dianne v. Abeelen
Sylvia Zwijgers

Kwaliteit en Veiligheid Anita van Haaren

Communicatie JBZ Corine van Buren

Medicatieveiligheidsteam

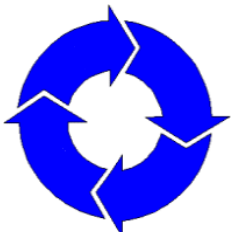
- 25 veiligheidsteams (klinische afdelingen, OK ,SEH, IC, Dialyse)
- Vanaf 2016 start poliklinische afdelingen en functieafdelingen
- Teams = borging van de PDCA-cyclus
- Gefaciliteerd door medicatieveiligheidsfunctionaris

	Apotheek	Afdeling	Ziekenhuis	INFORMATIE
VIM / CMR (retrospectief)	apotheker (continu)	decentrale VIM-cie (continu)	centrale VIM-cie (continu)	
Medicatie-tracer (status quo)	Apothekersassistente (1x per jaar)	Verpleegkundige (1x per jaar)		
PRI's (prospectief)	PRI-team (nieuwe processen / verandering in proces)	PRI-team (nieuwe processen / verandering in proces)	PRI-team (nieuwe processen / verandering in proces)	
Prestatie-indicatoren		VMS-indicatoren (medicatie)	VMS-indicatoren (medicatie)	

20% = ORGANISATIE / 80% = CULTUUR

	Apotheek	Afdeling	Ziekenhuis	MEDICATIE- VMS
Evaluatie en verbeteren 	Medicatieveiligheidsteam (3x per jaar)		Projectgroep medicatieveiligheid (2016 6 x per jaar)	
	Medicatieveiligheids-review • VIM • Medicatietracer • PRI	Verbeter- en beheersmaatregelen	Verbeter- en beheersmaatregelen	

Tertaalgesprekken Medicatie VMS

- Veilig Incidenten Melden
- Medicatietracer
- Prospectieve Risico Inventarisatie
- Medicatieoverdracht
- Klaarmaken en toedienen parenteralia
- Implementatie JCI proof medicatiebeleid
- Bij alle onderdelen kunnen beheersmaatregelen vastgesteld worden door het medicatieveiligheidsteam.

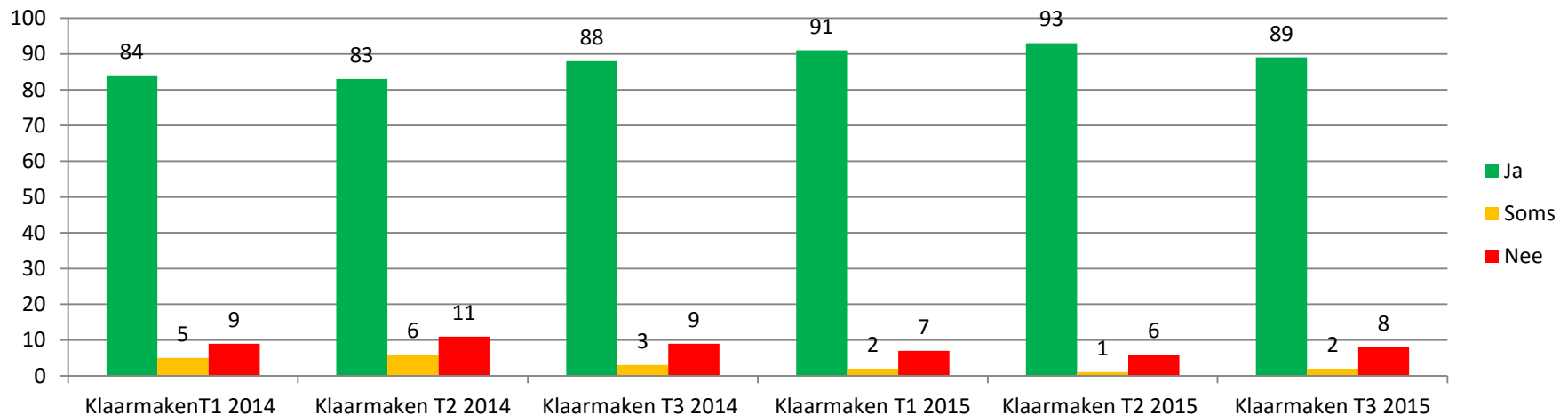

Klaarmaken parenteralia JBZ

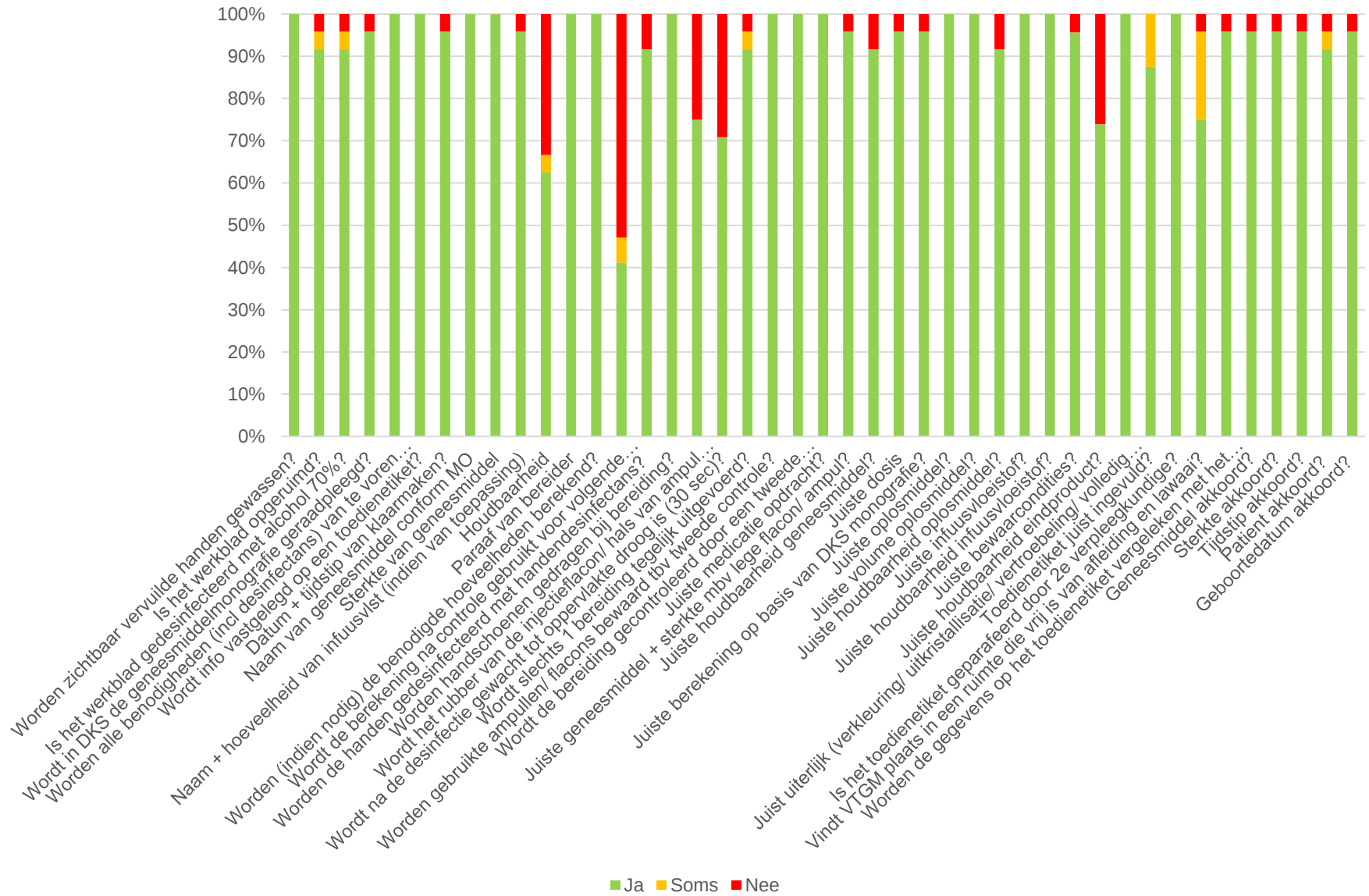
Indicator:

- ☐ 90% van de handelingen bij het klaarmaken van parenteralia wordt correct uitgevoerd door verpleegkundigen in 2015.

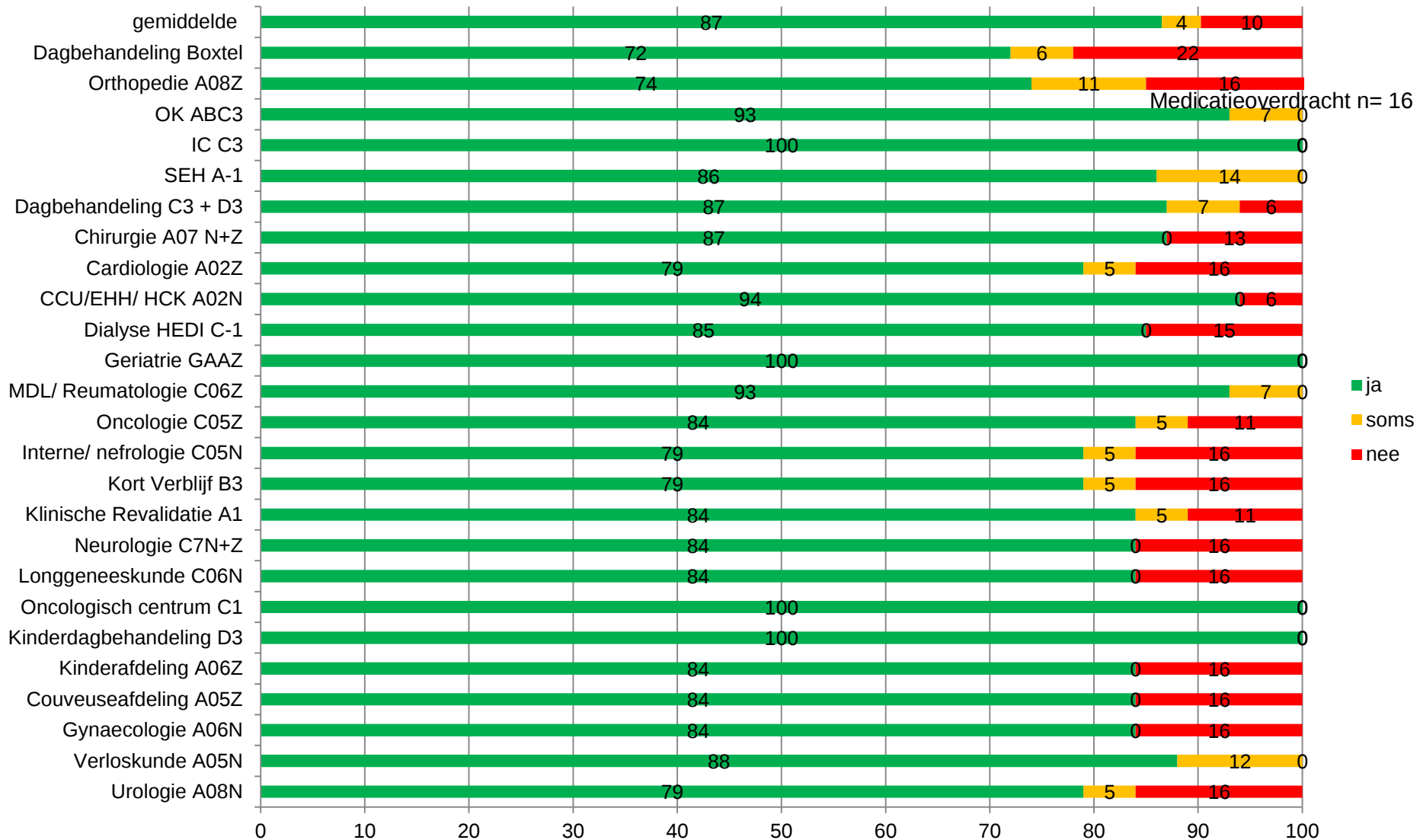

Verbeterpunten: desinfectie werkblad, houdbaarheid oplossing op etiket, handen desinfecteren, rekenblad, ampul/ flacon desinfecteren, 30 seconden wachten na desinfectie

Gemiddelde score 24 afdelingen klaarmaken parenteralia

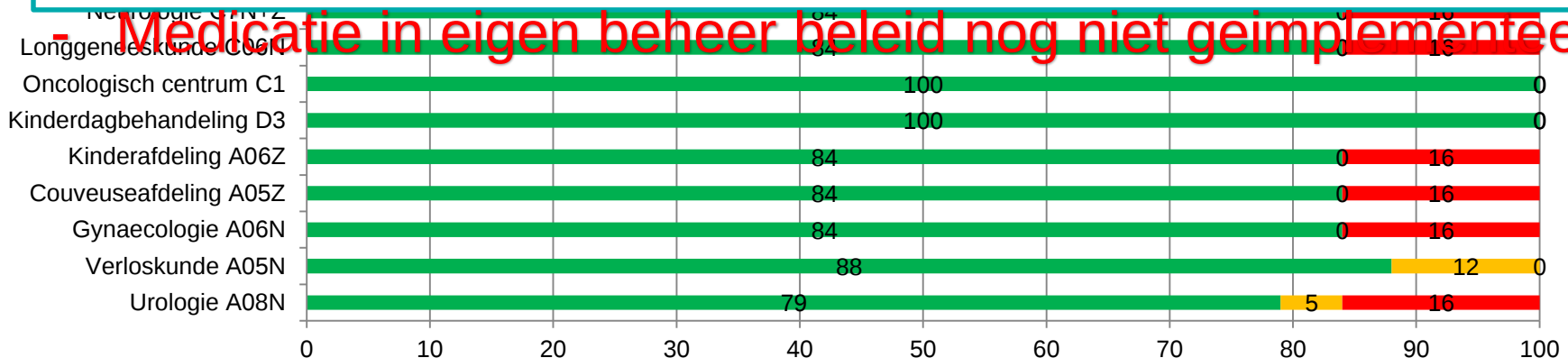
Medicatieoverdracht

Medicatieoverdracht

- **Verplichting medicatieoverdracht is bekend, echter wel onduidelijkheid m.b.t. taken apo ass, arts en vpk.**
- Hoofdbehandelaar is bekend, niet altijd overleg tussen hoofdbehandelaar en consulterend arts bij voorschrijven medicatie.
- Arts is verantwoordelijk voor vaststellen allergieën en registeren in EVS
- (Bijna) incidenten worden gemeld binnen VIM
- **Medicatie in eigen beheer beleid nog niet geïmplementeerd**

Stip op de horizon

In beginsel moet bij ziekenhuisopname de vaste medicatie gewoon mee met de pyjama en de tandenborstel.

Omzetting van thuismedicatie naar ziekenhuisassortiment bij opname

Is het nog rationeel?

P.D. Knoester

P.M.L.A. van den Bemt

Weegt substitutie, van veelal chronische therapie, voor een relatief korte periode, op tegen het verstoren van een mogelijk moeizaam bereikt evenwicht? Een pleidooi van Knoester en Van den Bemt voor het gebruik van thuismedicatie in het ziekenhuis.

Zet thuismedicatie voort

Van gebroken zorg naar continuïteit

door Hadewig Colen, Mathieu Tjoeng - 12-01-2012

Het is gebruikelijk dat een patiënt bij ziekenhuisopname wordt overgezet op ziekenhuismedicatie. Daarvoor bestaan niet altijd goede argumenten. Ziekenhuisapothekers Hadewig Colen en Mathieu Tjoeng pleiten voor continuering van de thuismedicatie.

Een opname in een ziekenhuis is vaak een reden om de medicatie van de patiënt te beoordelen en te wijzigen. Behalve het starten of stoppen van medicatie in verband met de behandeling in het ziekenhuis, is een praktisch gevolg van de ziekenhuisopname dat thuismedicatie routinematig wordt vervangen door ziekenhuismedicatie.

Ziekenhuispatiënt krijgt regie over medicatie

Patiënt 'oefent' in ziekenhuis met doosjes uit eerste lijn

09-05-2014

Om problemen met inname van medicatie te verminderen, krijgen ziekenhuispatiënten hun geneesmiddelen in verpakkingen uit de eerste lijn. Ook zijn zij medeverantwoordelijk voor het gebruik. Universitair Medische Centra onderzoeken momenteel deze verstrekkingsmethode.

Door ziekenhuispatiënten meer regie te geven hopen de ziekenhuizen dat het aantal medicatiefouten afneemt. Ook zal de overgang naar de thuissituatie mogelijk soepeler verlopen.

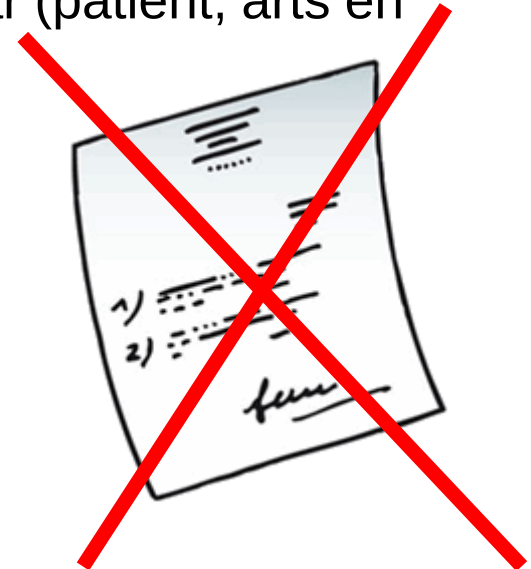
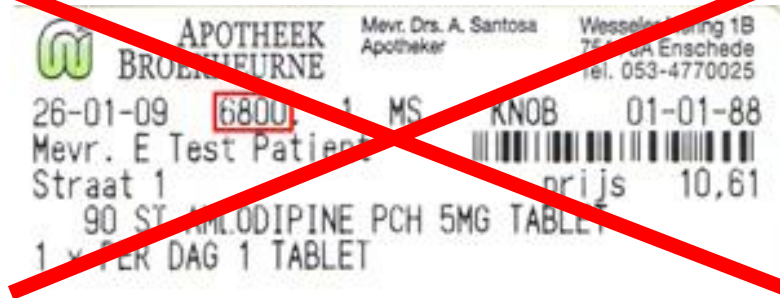
Om dit te onderzoeken zijn de acht Universitair Medische Centra gestart met de pilot 'Medicatie in eigen beheer', een initiatief van het Consortium Kwaliteit en Zorg van de Nederlandse Federatie van Universitair Medische Centra.

Doorgebruiken thuismedicatie

- Verlaagt spillage aanzienlijk
- Voorkomt medicatiefouten
- Vergroot patiënttevredenheid
- Maakt andere rol patiënt mogelijk
- Verbetert de therapietrouw

Herontwerp medicatieproces

- Patiënt regie (ook in de ziekenhuissetting)
- Verpleegkundige/Familie als mantelzorger
- Doorgebruik thuismedicatie/Meegeven uit ziekenhuis
- Actueel medicatie overzicht online beschikbaar (patiënt, arts en apotheker)

- Toedieningsregistratie op device
- Closed loop ook in de thuissituatie

Krachtenveld in de Farmacie

Liesbeth Meijnckens @liemeij

15 maart

"Zorgmikado: wie het eerst beweegt is af". @basbloem over het krachtenveld in de zorg. #hve12

Geretweet door Ruud Koolen

